

Sygn. akt II Ka 108/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jerzy Kozaczuk
Protokolant:	st. sekr. sąd. Marzena Głuchowska

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2016 r.

sprawy **D. D.**

obwinionego o wykroczenie z art. 119 §1 kw

na skutek apelacji, wniesionej przez oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Węgrowie

z dnia 1 grudnia 2015 r. sygn. akt II W 564/14

zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy; zwalnia oskarżyciela posiłkowego od opłaty i wydatków postępowania odwoławczego stwierdzając, że ponosi je Skarb Państwa.

Sygn. akt II Ka 108/16

UZASADNIENIE

D. D. został obwiniony o to, że w dniu 25 czerwca 2014 r.

w godzinach popołudniowych w m. S. gmina K. dokonał kradzieży trawy o wartości 200 zł na szkodę G. S. (1),

to jest o czyn z art. 119 § 1 k.w.

Wyrokiem z dnia 1 grudnia 2015 r., sygn. akt II W 564/14, Sąd Rejonowy w Węgrowie:

I. obwinionego D. D. uniewinnił od popełnienia zarzuconego mu czynu;

II. na podstawie art. 118 § 2 k.p.w. kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelację od przedstawionego wyżej wyroku wywiódł oskarżyciel posiłkowy G. S. (1), negując go w całości i podnosząc, że wywołana w sprawie opinia biegłego geodety jest błędna, albowiem podobnie jak sporządzone przezeń wyrisy są rozbieżne, rozbieżne są również twierdzenia zawarte w tejże opinii. Argumentując w tym zakresie skarżący zaznaczył, iż w sprawie II W 456/13 biegły stwierdził, że przyjęcie zapisu z map ewidencyjnych powoduje, iż ten fragment, na którym dokonano kradzieży trawy powinien stanowić część działki nr (...) obrębu R., a zatem własność E. D. (1), podczas gdy z załącznika graficznego

w sprawie II W 314/13 wynika, że nie może on stanowić części działki nr (...), albowiem przekraczałby granice działki (...) według mapy ewidencji gruntów. Apelujący zaznaczył przy tym, iż użycie słowa „powinien” dowodzi, że wnioski płynące

z analizy map ewidencyjnych nie odpowiadają stanowi rzeczywiście. Oskarżyciel posiłkowy podniósł nadto, iż w opinii technicznej złożonej w sprawie II W 455/13 biegły stwierdził, że granice ewidencyjne zaznaczone kolorem czarnym są ważne,

a niemożliwym jest, aby istniały de facto dwie działki nr (...) o odmiennych granicach. Odwołujący się zaakcentował również, że w toku oględzin z dnia 21 września 2015 r. biegły kolorem czerwonym oznaczył granice według stanu rzeczywistego na podstawie oględzin wizualnych, podczas gdy powinien opierać się na „zarysie pomiarowym”, w związku z czym nie można zakładać, by ustalenie przebiegu granic było precyzyjne, tak, jak przyjął to Sąd Rejonowy. Skarżący zaznaczył również, że D. D. doskonale zdawał sobie sprawę z przebiegu granicy, albowiem sam powoływał się na mapę z ewidencji gruntów. Kończąc swe rozważania odwołujący się powołał się na pismo Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w W.Oddział S., z którego wynika, że część działki nr (...) została odcięta nowym korytem rzeki C..

W następstwie podniesionej argumentacji odwołujący się wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Węgrowie do ponownego rozpoznania.

W toku rozprawy odwoławczej oskarżyciel posiłkowy poparł swoją apelację i wnioski w niej zawarty. Obwiniony D. D. nie stawiał się pomimo prawidłowego zawiadomienia o terminie rozprawy apelacyjnej. Pomimo prawidłowego zawiadomienia o terminie tejże rozprawy nie stawiał się nikt w imieniu oskarżyciela publicznego- Komendy Powiatowej Policji w W..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i jako taka na uwzględnienie nie zasługuje. Wbrew zapatrywaniom skarżącego, nie sposób zakładać, że D. D. zrealizował znamiona wykroczenia z art. 119 § 1 k.w.

W wyprzedzeniu zasadniczej części rozważań zaakcentować należy, iż zarówno z oświadczeń procesowych obwinionego D. D., jak i z twierdzeń oskarżyciela posiłkowego G. S. (1) wynika, że każdy z nich, w oparciu o różne tytuły prawne, wywodzi swe uprawnienia do tej części gruntu, z której dokonano sprzętu trawy. W związku z tym nadmienić trzeba, że wykroczenia z art. 119

§ 1 k.w. dopuszcza się ten, kto kradnie lub przywłaszcza sobie cudzą rzecz ruchomą, jeżeli jej wartość nie przekracza 1/4 minimalnego wynagrodzenia. Przyjęcie, że doszło

do popełnienia tego wykroczenia wymaga zatem nie tylko ustalenia, iż doszło do bezprawnego wyjęcia rzeczy spod władztwa osoby dotychczas nią władającej (jak właściciel, posiadacz lub osoba posiadająca do rzeczy inne prawa rzeczowe lub obligacyjne) i objęcia jej we własne władanie przez sprawcę, lecz również ustalenia, że sprawca był świadom takiego stanu rzeczy, a więc działał umyślnie w zamiarze bezpośrednim. Pamiętać bowiem należy, że nie stanowi zaboru rzeczy przejęcie władztwa nad nimi przez sprawcę w sytuacji, w której rości on sobie prawo do zabranej rzeczy. W takiej sytuacji sprawca nie działa bowiem w celu przywłaszczenia, tj. pozbawienia władztwa nad rzeczą innej osoby i przejęcia jej we własne władanie, lecz w celu zrealizowania przysługujących mu uprawnień do rzeczy. Kwestia rzeczywistego lub urojonego charakteru tych uprawnień winna być natomiast rozstrzygana nie na płaszczyźnie znamion w części dotyczącej strony podmiotowej, lecz w kontekście konstrukcji błędu (podobnie: M. Dąbrowska- Kardas, P. Kardas, Komentarz do art. 278 Kodeksu karnego, [w:] A. Zoll (red.), Kodeks karny. Część szczególna. Tom III. Komentarz do art. 278- 363 k.k., Zakamycze 2006, tezy 22, 90.). W związku z tym zaakcentować trzeba, że w myśl art. 7 § 2 k.w. nie popełnia wykroczenia umyślnego ten, kto pozostaje w błędzie co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego. Błąd co do faktu stanowi natomiast rozbieżność między rzeczywistością a wyobrażeniem o niej podmiotu w ramach jakiegoś aktu poznawczego i oznacza zaprzeczenie umyślności. Może to być zarówno błąd dotyczący przedmiotu czynu i praktycznie także błąd co do elementów strony przedmiotowej. Mało

realny jest natomiast błąd co do podmiotu, a nie może wystąpić błąd dotyczący elementów strony podmiotowej (vide T. Bojarski, Komentarz do art. 7 Kodeksu wykroczeń, [w:] T. Bojarski (red.), Kodeks wykroczeń. Komentarz, WK 2015, teza 3.). Przenosząc powyższe na realia sprawy D. D. skonstatować należy, że dla prawidłowego rozstrzygnięcia w przedmiocie winy wyżej wymienionego niezbędne jest nie tylko zajęcie stanowiska w zakresie przejęcia przezeń- z obiektywnego punktu widzenia- władztwa nad rzeczą stanowiącą własność G. S. (1), lecz również zajęcie stanowiska w przedmiocie zapatrywań samego D. D. na prawną dopuszczalność sprzątnięcia przezeń trawy z konkretnej powierzchni w dniu 25 czerwca 2014 r.

W związku z powyższym zaznaczyć trzeba, że odwołujący się nie ma racji, o ile wywodzi, iż wywołana w sprawie ekspertyza biegłego geodety nie może zostać uznana za pełnowartościowy dowód w sprawie. W pierwszym rzędzie myli się zarówno skarżący, jak i Sąd Rejonowy (k. 105- 105v), jeżeli zakładają, że wnioski płynące z tejże opinii muszą zostać uznane za stanowiące wyraz zapatrywań w przedmiocie rzeczywistego i właściwego statusu prawnego tej części gruntu, z której dokonano kwestionowanego sprzętu trawy. Stanowisko zajęte przez biegłego W. M. odnosi się bowiem jedynie do **aktualnego** kształtu powierzchniowego działki o numerze ewidencyjnym (...) w obrębie R. oraz działki o numerze ewidencyjnym (...) w obrębie S.. Na słuszność takiego rozumienia wniosków płynących z rzeczonyj ekspertyzy wskazuje, przytaczane przez oskarżyciela posiłkowego, stwierdzenie przez biegłego w sprawie II W 456/13 Sądu Rejonowego w Węgrowie, iż przyjęcie za wyznacznik zapisów z map ewidencyjnych sprawia, że ten fragment, na którym dokonano sprzętu trawy powinien stanowić część działki nr (...) obrębu R., czyli własność E. D. (1) (k. 84v). Tożsame stanowisko płynie ze stwierdzenia przez biegłego, iż na załączniku graficznym wyraźnie widać różnice

w przebiegu rzeki C. II pomiędzy stanem istniejącym w ewidencji gruntów, a stanem użytkowania. Różnice te- zdaniem biegłego- najprawdopodobniej powstały na skutek prac melioracyjnych, mających na celu udrożnienie koryta rzeki (k. 66).

Do zbieżnego wniosku prowadzi wreszcie treść pisma wystosowanego przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w W. Oddział S. Z rzeczonyj dokumentu wynika, że w toku prac związanych z regulacją koryta cieku wodnego C. doszło do zmiany trasy tej rzeki i odcięcia części działki

(...)nowym jej korytem, w efekcie czego aktualny stan faktyczny i prawny jest niewłaściwy (k. 111).

W efekcie zaprezentowanej argumentacji raz jeszcze podkreślić należy, że brak jest jakichkolwiek podstaw dla wywodzenia, iż wnioski biegłego rozstrzygają o rzeczywistym i właściwym stanie prawnym, na którym to założeniu opiera swój tok rozumowania apelujący. W tym stanie rzeczy podniesiona przezeń argumentacja, zmierzająca do zanegowania prawidłowości wzmiankowanej ekspertyzy, mogła zostać poddana analizie wyłącznie w aspekcie słuszności wniosków odnoszących się do **aktualnego** kształtu powierzchniowego wymienionych działek.

Wbrew zapatrywaniom oskarżyciela posiłkowego, brak jest uzasadnienia dla tezy o takich sprzecznościach w oświadczeniach procesowych biegłego, które nakazywałyby ich dyskredytację. Inaczej niż chce tego apelujący, z opinii biegłego złożonej w sprawie II W 456/13 Sądu Rejonowego w Węgrowie słusznie wynika, że przyjęcie (**aktualnego**) zapisu z map ewidencyjnych w odniesieniu do tej powierzchni, na której dokonano sprzętu trawy wskazuje na powinność uznania ją za część działki nr (...) obrębu R.. Zaakcentować trzeba, że w opinii biegłego z mapy ewidencyjnej gruntów obrębu S. wynika, iż granice obrębu i granice działki nr (...) stanowi południowo- zachodni brzeg rzeki C. (k. 84v). Odwołujący się nie ma tym samym racji, o ile podkreśla, że powierzchnia, z której zebrano trawę „przekraczałyby” granice działki nr (...), a zatem byłaby odcięta od działki nr (...)przywołaną rzeką. W toku oględzin przeprowadzonych w dniu 29 września 2015 r. sam G. S. (1) wskazał bowiem, że wzmiankowana powierzchnia położona jest za rzeką C., lecz po stronie działki nr (...) (k. 58v- 59). Zupełnie niezrozumiałym jest akcentowanie przez apelującego, że w sprawie II W 455/13 Sądu Rejonowego

w Węgrowie biegły stwierdził, że wiążące są granice ewidencyjne zaznaczone kolorem czarnym w załączniku graficznym do opinii technicznej złożonej w sprawie

II W 314/13 (k. 69, 86v), zaś niemożliwym jest, aby istniały dwie działki nr (...) o odmiennych granicach. Już pobieżne zbadanie wzmiankowanego załącznika graficznego wskazuje, że oznaczenie trzech różnych granic działek, a więc również działki nr (...), stanowi wyłącznie efekt zobrazowania rozbieżnych twierdzeń G. S. (1), a także wniosków

płynących z mapy ewidencji gruntów obrębu R. oraz ze stanu rzeczywistego na dzień 26 marca 2014 r. (k. 69). Z samej opinii technicznej złożonej we wskazanej sprawie wynika natomiast, że rzeka C.- a zatem również powierzchnia, z której zebrano trawę- na przedmiotowo istotnym obszarze znajduje się w całości w obrębie R. (k. 15). Wskazuje to, iż zdaniem biegłego za wiążącą uznawać należy granicę wyznaczoną przezeń według wzmiankowanego stanu rzeczywistego w terenie w dniu 26 marca 2014 r.

Chybionym jest także podnoszenie przez odwołującego się, że metodyka, która posłużyła biegłemu geodecie do przygotowania ekspertyzy wydanej w sprawie nie pozwalała na wysnucie wniosków istotnych dla rozstrzygnięcia o przedmiocie procesu. Samo tylko stwierdzenie, że biegły nie mógł- zdaniem skarżącego- dokładnie oznaczyć (**aktualnych**) granic działek, albowiem nie opierał się na zarysie pomiarowym jest równoznaczne z samodzielnym wdawaniem się w spekulacje myślowe natury ściśle fachowej i to w dziedzinie, w której z natury rzeczy sądowi i stronom merytorycznie brakuje wiadomości specjalistycznych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 4 lipca 2013 r., II AKa 214/13, LEX nr 1388785). Nie sposób w tym kontekście nie dostrzec, że metodyka wskazywana przez apelującego de facto zmierza do ustalenia rzeczywistego, nie zaś aktualnego kształtu powierzchniowego działki o numerze ewidencyjnym (...)w obrębie R. oraz działki o numerze ewidencyjnym (...) w obrębie S., a zatem wykracza poza granice niezbędnego- w świetle uwag poczynionych na wstępie- dla rozstrzygnięcia o przedmiocie procesu badania. Zważyć w tym kontekście należy, że dążenie apelującego oskarżyciela posiłkowego do odtworzenia w terenie odpowiadającego rzeczywistemu stanowi prawnemu przebiegu granic gruntów stanowi domenę postępowania rozgraniczeniowego i ewentualnie postępowania cywilnego, nie zaś postępowania karnego.

Reasumując całokształt powyższego skonstatować trzeba, że o ile istnieją podstawy do stwierdzenia, iż D. D. dokonał sprzętu trawy z działki nr (...)

w obrębie S., a zatem z gruntu stanowiącego własność G. S. (1), o tyle brak jest podstaw, by założyć, że był on świadom takiego stanu rzeczy. Podkreślić tutaj trzeba, że rekonstrukcja zamiaru, podobnie jak każdy inny proces odtwórczy, może być prowadzona jedynie ex post, zaś podmiotem jej dokonującym jest orzekający w sprawie sędzia. Okoliczność ta powoduje, iż rekonstruowanego przedmiotu nie może stanowić rzeczywiście występujący stan świadomości sprawcy z chwili czynu, lecz raczej podlegający procesowi intersubiektywizacji stan odpowiadającego mu wzorca osobowego (vide J. W. Giezek, Świadomość sprawcy czynu zabronionego, LEX 2013). W związku z tym rzetelne ustalenie zamiaru, który przyświecał D. D. winno opierać się nie tylko na zachowaniach zewnętrznych

bezpośrednio związanych z zarzucanym mu czynem, lecz także na wnioskach płynących z odtworzenia jego wzorca osobowego. Innymi słowy, samo tylko sprzętnięcie trawy nie rozstrzyga o występowaniu po stronie wyżej wymienionego zamiaru naruszenia prawa własności G. S. (1). Na uwadze trzeba mieć także fakt, iż- jak podkreślano już wyżej- ze wzmiankowanej opinii biegłego geodety wynika,

że aktualnie zachodzą podstawy do przyjmowania przynależności powierzchni, z której usunięto trawę do działki stanowiącej własność małżonki obwinionego. Ze złożonych w dniu 7 lipca 2015 r. w sprawie I C 845/14 Sądu Rejonowego w Węgrowie relacji H. S. (k. 80v) i E. D. (1) (k. 80v- 81) wynika przy tym przeświadczenie, że działkę o numerze ewidencyjnym (...) w obrębie R. oraz działkę o numerze ewidencyjnym (...)w obrębie S. oddziela rów melioracyjny zwany rzeką C.. H. S. stwierdziła zarazem, że taka granica działek funkcjonowała w świadomości korzystających z tychże jeszcze przed przekazaniem oskarżycielowi posiłkowemu działki nr (...) w obrębie S.. Ze wzmiankowanego pisma Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych

w W. Oddział S. wynika równocześnie, że nie wykonano budowli komunikacyjnej, która umożliwiałaby systematyczne użytkowanie i uprawianie odciętej nową trasą rzeki części działki nr (...) (k. 111). W tym stanie rzeczy uznać należy, że informacje, którymi w dniu 25 czerwca 2014 r. dysponował D. D., w tym również stan rzeczywisty zachodzący w terenie, w pełni usprawiedliwiają przyjęcie przezeń, że sprzęt trawy jest dokonywany z działki stanowiącej własność E. D. (1). Okoliczność ta wyklucza przypisanie obwinionemu zamiaru niezbędnego dla bytu wykroczenia z art. 119 § 1 k.w., a tym samym uniemożliwia przyjęcie, że czyn którego wymieniony dopuścił się w dniu 25 czerwca 2014 r. stanowił wykroczenie.

Z tych wszystkich przyczyn apelacja oskarżyciela posiłkowego jest bezzasadna. Nietrafność postawionych w niej zarzutów przesądziła o niemożności uwzględnienia któregośkolwiek ze sformułowanych przez skarżącego wniosków. Wbrew zapatrywaniom odwołującego się, do przywrócenia zgodności pomiędzy rzeczywistym przebiegiem granicy pomiędzy działkami o numerach ewidencyjnych (...) obrębu

R. oraz(...) obrębu S. i przebiegiem granicy odpowiadającym stanowi prawnemu powinno dojść na gruncie postępowania rozgraniczeniowego, ewentualnie zaś w drodze postępowania cywilnego.

W tym stanie rzeczy i przy braku przesłanek z art. 104 § 1 k.p.w. Sąd Okręgowy orzekł, jak w części dyspozytywnej wyroku. Na podstawie art. 119 § 1 k.p.w. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy, kierując się względami słuszności związanymi z zaistnieniem wzmiankowanego uchybienia w toku rozumowania Sądu Rejonowego, zwolnił oskarżyciela posiłkowego od opłaty i wydatków postępowania odwoławczego stwierdzając, że ponosi je Skarb Państwa.